

SZKOLNY PROGRAM
WYCHOWAWCZO-PROFILAKTYCZNY
LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCEGO IM. JANUSZA KORCZAKA
W WIĘCBORKU

„Szukaj własnej drogi. Poznaj siebie, zanim zechcesz dzieci poznać. Zdaj sobie sprawę z tego, do czego sam jesteś zdolny, zanim dzieciom poczniesz wykreślać zakres praw i obowiązków. Ze wszystkich sam jesteś dzieckiem, które musisz poznać, wychować i wykształcić przede wszystkim”.

Janusz Korczak

Wrzesień 2019 r.

WSTĘP

Według zgodnej opinii Rady Pedagogicznej naszej Szkoły wychowanie jest procesem polegającym na wspomaganiu wszechstronnego rozwoju ucznia obejmującym pełen zakres aspektów kształtowania się człowieka.

Mając na uwadze postulat harmonijnego wychowania obejmującego wszystkie sfery osobowości ucznia: duchową, wolitywną, intelektualną, emocjonalną, zmysłową i fizyczną chcemy traktować ucznia integralnie zmierzając ku uczynieniu wychowanka zdolnym do spójności myśli, słowa i czynu czyli do pełnej, logicznej konsekwencji działania oraz samodzielnego życia w rodzinie, społeczeństwie w poczuciu własnej wartości, szacunku dla siebie i innych.

Dążeniem naszym jest wprowadzenie ucznia w całość dorobku ludzkiej kultury z równoczesną nauką wartościowania tych dóbr.

Program wychowawczo-profilaktyczny naszej Szkoły chcemy oprzeć na fundamentalnym dla wychowania systemie postaw i wartości wspólnie wypracowanym przez uczniów, nauczycieli i rodziców naszej Szkoły.

Powodzenie w realizacji przyjętego programu będzie zależało od rzeczywistego wypełniania zawartego kontraktu, przestrzegania zasad i norm przez zainteresowane strony oraz stworzenia warunków niezbędnych i towarzyszących osiągnięciu zamierzonych celów.

Spośród wszystkich faz rozwojowych okres dojrzewania stanowi szczególną fazę w życiu człowieka. Z perspektywy psychospołecznej właśnie wtedy dokonują się najważniejsze zmiany w zakresie obrazu siebie i społecznej percepcji jednostki, formowane są nowe wzorce relacji interpersonalnych, gwałtownie wzrasta liczba nowych doświadczeń osobistych i społecznych, rozwijane są umiejętności pozwalające na kształtowanie się poczucia własnej kompetencji. Tempo oraz sposoby osiągania celów rozwojowych zależą zarówno od samego nastolatka jak i od osób, z którymi się kontaktuje. Okres dojrzewania nie jest więc biernym oczekiwaniem na dorosłość i dojrzałość. Wręcz przeciwnie – w tej fazie życia ludzie są bardzo aktywni, eksperymentują z nowymi zachowaniami, poszukują nowych ról, nabywają nowych doświadczeń, a tym samym stają się innymi ludźmi o nowych prawach i obowiązkach, mającymi nowe potrzeby i oczekiwania, wypełniającymi nowe zadania. W procesie tym niezwykle ważną rolę odgrywają znaczące osoby dorosłe, a zwłaszcza rodzice i nauczyciele. (Z. Gaś 1997).

1. MISJA SZKOŁY

Misją szkoły jest kształcenie i wychowanie w duchu wartości i poczuciu odpowiedzialności, miłości ojczyzny oraz poszanowania dla polskiego dziedzictwa kulturowego, przy jednoczesnym otwarciu się na wartości kultur Europy i świata. Kształtowanie umiejętności nawiązywania kontaktu z rówieśnikami, także przedstawicielami innych kultur. Szkoła zapewnia pomoc we wszechstronnym rozwoju uczniów w wymiarze intelektualnym, psychicznym, społecznym. Zapewnia pomoc psychologiczną oraz pedagogiczną uczniom. Misją szkoły jest nauka wzajemnego szacunku i uczciwości jako postawy życia w społeczeństwie. Przeciwdziałanie pojawianiu się zachowań ryzykownych, kształtowanie postaw odpowiedzialności za siebie i innych oraz troska o bezpieczeństwo uczniów, nauczycieli oraz rodziców.

2. SYLWETKA ABSOLWENTA

Mając na uwadze konieczność osiągnięcia przez młodzież kolejnych etapów kształcenia, istotnym dla nas staje się troska o przyszłe losy naszych absolwentów. Realizacja tego zadania wiąże się ściśle z zasobem wiedzy, umiejętności i doświadczeń wynoszonych ze szkoły po trzyletnim cyklu nauki.

Uczniowie naszego liceum, oprócz wiedzy ogólnej z zakresu wszystkich przedmiotów przewidzianych programem, poszerzają wiedzę o zagadnienia związane z wybranymi rozszerzeniami z przedmiotów lub na zajęciach dodatkowych. Mają możliwość rozwijania umiejętności komunikowania się w języku angielskim w grupach o zwiększonej liczbie godzin tego języka. Wzbogacają swe doświadczenia uczestnicząc w kulturze, samorządzie szkoły, kołach zainteresowań, różnorodnych zajęciach warsztatowych. Zdobytą wiedzę i umiejętności sprawdzają w konkursach, olimpiadach i zawodach. Zdobywają więc dobre podstawy, umożliwiające kontynuację nauki na wielu wybranych przez siebie uczelniach i do podjęcia pracy zawodowej.

1) Uczeń kończący szkołę, posiada następujące cechy:

- a) Jest właściwie przygotowany do kontynuowania nauki na szczeblu wyższym.
- b) Jest przygotowany do uczestnictwa w szeroko pojętym życiu społecznym (w grupie rówieśników, w rodzinie, w społeczeństwie).

- c) Posiada wiedzę na temat współczesnych zagrożeń społecznych i cywilizacyjnych, podejmuje odpowiedzialne decyzje w trosce o bezpieczeństwo swoje i innych.
- d) Jest odporny na niepowodzenia.
- e) Jest ambitny, kreatywny, samodzielny.
- f) Korzysta z różnych źródeł wiedzy i informacji, racjonalnie wykorzystuje narzędzia i technologie informatyczne.
- g) Potrafi porozumiewać się w języku obcym.
- h) Rozumie potrzebę współuczestnictwa w kulturze.
- i) Dbą o zdrowie i rozwój fizyczny.
- j) Jest osobą ukształtowaną emocjonalnie, moralnie i woliwnie.
- k) Jest świadomy swoich możliwości.
- l) Dbą o dalsze samodoskonalenie.
- m) Odważnie wkracza w dorosłe życie.
- n) Twórczo przekształca otaczającą go rzeczywistość.

3. CELE PROGRAMU

1) Cele ogólne:

- a) Pełny i wszechstronny rozwój ucznia, wyposażenie go w spójny system wartości, wychowanie do wartości.
- b) Wychowanie w duchu tolerancji i szacunku do innych.
- c) Przygotowanie do działania zespołowego, dojrzałego życia.
- d) Kształtowanie postawy patriotycznej i obywatelskiej oraz poczucia tożsamości regionalnej, świadomości i kultury prawnej.
- e) Przygotowanie do wejścia na rynek pracy.
- f) Kształcenie wytrwałości i skuteczności w realizacji własnych założeń.
- g) Wdrożenie do zachowań prozdrowotnych.

2) Cele szczegółowe:

- a) Propagowanie modelu wartości opartego na uniwersalnych zasadach poprzez:
 - poszanowanie życia ludzkiego jako najwyższej wartości,
 - kierowanie się w stosunkach międzyludzkich uczciwością i prawdą,
 - poszanowanie godności osobistej.
- b) Kształtowanie dojrzałości i aktywnej postawy życiowej oraz umiejętności planowania własnego rozwoju poprzez:

- Rozpoznawanie i rozwój zainteresowań, zdolności, talentów,
 - Kształtowanie postawy odpowiedzialności za bezpieczeństwo, własne decyzje i czyny,
 - Korzystanie z przysługujących praw i wywiązywanie się z obowiązków,
 - Zapewnienie równości szans w dostępie do różnych szkolnych form edukacyjnych, opiekuńczych, kulturalnych i sportowych,
 - Dbalność o wysoką kulturę osobistą,
 - Kształtowanie postawy przedsiębiorczości i inicjatywności oraz wytrwałości w dążeniu do ustanowionych celów,
 - Preorientacja zawodowa i kształtowanie umiejętności radzenia sobie na współczesnym rynku pracy.
- c) Promowanie zdrowego, ekologicznego i bezpiecznego stylu życia poprzez:
- Kształcenie umiejętności radzenia sobie z zagrożeniami,
 - Podejmowanie działań na rzecz ochrony środowiska,
 - Podnoszenie świadomości w sferze bezpieczeństwa.
- d) Zapobieganie zachowaniom ryzykownym poprzez promowanie zdrowego stylu życia i wspieranie wszechstronnego rozwoju ucznia.
- e) Przeciwdziałanie uzależnieniom- pomoc w zdobyciu wiedzy na temat uzależnień i innych zagrożeń dla zdrowia w nabywaniu umiejętności przeciwdziałania tym zagrożeniom.
- f) Kształtowanie postaw prospołecznych i prorodzinnych.
- g) Wspierania ucznia w sytuacjach trudnych.
- h) Wzmacnianie poczucia własnej wartości, wiary w siebie i swoje możliwości.
- i) Przygotowanie do harmonijnego uczestnictwa w życiu społecznym poprzez:
- kształtowanie pozytywnych relacji z rodziną i najbliższym otoczeniem,
 - kształtowanie postawy patriotycznej, poszanowanie kultury, tradycji, symboli szkolnych, lokalnych i narodowych,
 - tolerancja wobec odmiennych poglądów, •rozwijanie tożsamości europejskiej,
 - wypracowywanie umiejętności konstruktywnego rozwiązywania konfliktów,
 - wspieranie rozwoju samorządności uczniowskiej,
 - współpraca z organizacjami i instytucjami w środowisku lokalnym,
 - kształtowanie umiejętności współpracy w zespołach klasowych,
 - zaangażowanie w pracę na rzecz szkoły i środowiska lokalnego.

j) Indywidualizacja procesu dydaktyczno-wychowawczego ze szczególnym uwzględnieniem młodzieży o specjalnych potrzebach edukacyjnych i młodzieży uzdolnionej, przy ścisłej współpracy z rodzicami poprzez:

- wsparcie uczniów wymagających szczególnej opieki,
- Organizowanie zajęć dla uczniów szczególnie uzdolnionych przy wykorzystaniu aktywnych metod pracy,
- współpraca z rodzicami, wspólne rozwiązywanie pojawiających się problemów.

4. DZIAŁANIA SŁUŻĄCE RALIZACJI CELÓW:

1) Lekcje wychowawcze

Nauczyciele dokonują wyboru tematyki stosownie do poziomu i zdiagnozowanych problemów wychowawczych w klasach. Zawierają je w swoich rocznych planach wychowawczych. Tematy lekcji mogą także proponować uczniowie, wychowawcy, rodzice. Wychowawca wspiera swoimi działaniami rodziców w procesie wychowania dziecka we wszystkich wymiarach - intelektualnym, psychicznym, społecznym, zdrowotnym, estetycznym, moralnym i duchowym. W celu uaktywnienia i integracji zespołu klasowego powinien zachęcać uczniów i współorganizować z nimi różne imprezy klasowe – kulturalne, sportowe, wycieczki, wyjazdy do kina czy do teatru. Podejmować wspólne działania w zakresie edukacji prozdrowotnej, walki z nałogami – narkomanią, nikotynizmem i alkoholizmem poprzez udział w konkursach wiedzy o szkodliwości nałogów, spotkania ze specjalistami z zakresu przeciwdziałania patologiom społecznym.

Klasa I

1. Integracja zespołu klasowego – 3 godzinne warsztaty z wychowawcą i pedagogiem szkolnym.
2. Tworzenie zasad pracy z klasą. Zawarcie kontraktu klasowego.
3. Prawa i obowiązki ucznia. Statut i wewnątrzszkolny system oceniania – dokumenty regulujące pracę szkoły.
4. Zaplanowanie nauki przepisem na sukces.
5. Kształtowanie właściwego stosunku uczniów do nauki. Rozwijanie umiejętności radzenia sobie z niepowodzeniami szkolnymi.
6. Racjonalne wykorzystanie czasu wolnego.
7. Savoir vivre – nienaganne maniery, stylowe zachowanie, ujmujący wygląd.

8. Zasady prawidłowej komunikacji.
9. Poznaję swoje sposoby zachowania (asertywność, uległość, agresja)
10. Jak być asertywnym? Sztuka odmawiania.
11. Dlaczego zachowujemy się agresywnie? Przeciwdziałanie zachowaniom agresywnym.
12. Jak sobie radzić z agresją i przemocą?
13. Istota poczucia własnej wartości.
14. Moje relacje z rówieśnikami.
15. Rzeczywistość w której żyję. Moje prawa i obowiązki. Deklaracja praw człowieka.
16. Znaczenie uczuć w życiu młodego człowieka.
17. Moje relacje z rodzicami. Czy telewizor i komputer zastąpią rodzinne rozmowy?
18. Jak umiejętnie korzystać z masmediów?
19. Zasady korzystania z biblioteki szkolnej – regulamin, katalogi, bazy danych.
20. Tradycje uroczystości szkolnych (sylwetka patrona szkoły), święta narodowe.
21. Zdrowe i dobre życie.
22. Palenie papierosów, jego skutki dla organizmu człowieka.
23. Alkohol i inne środki uzależniające.
24. Dlaczego młodzi ludzie sięgają po środki odurzające (dopalacze, narkotyki).
25. Wybierz życie – pierwszy krok (profilaktyka antynarkotykowa).
26. Żywność a rozwój (nadwaga, otyłość, zaburzenia odżywiania).

Klasa II

1. Przypomnienie treści dokumentów regulujących pracę szkoły. Prawa i obowiązki ucznia. Zasady oceniania pracy ucznia w szkole.
2. Jak się uczyć, aby się nauczyć. Poznawanie skutecznych sposobów uczenia się.
3. Racjonalne gospodarowanie czasem wolnym.
4. Problemy- jak sobie z nimi radzić?
5. Umiejętność samooceny – moje wady i zalety.
6. Ja i mój stres. Oswajanie stresu. Warsztaty z pedagogiem szkolnym.
7. Komunikacja werbalna i niewerbalna, umiejętność odczytywania sygnałów z otoczenia.
8. Dyskusja, negocjacje, kompromis – rodzice i dzieci, dorośli i młodzież.
9. Postawa tolerancji wobec drugiej osoby – inny nie znaczy gorszy.
10. Kształtowanie relacji międzyludzkich.
11. Rola przyjaźni i miłości w rozwoju emocjonalnym człowieka.
12. Autorytety – ludzie, którym ufam.

13. Narkomania – problem społeczny.
14. Konformizm - rozważania o wolnym wyborze i presji społecznej.
15. Kim jestem – pojęcie godności ludzkiej. Media i wszystko na sprzedaż?
16. Rodzina – jej znaczenie w życiu każdego człowieka. Akty prawne regulujące funkcjonowanie rodziny.
17. Kultura bycia czyli SAVOIR VIVRE na co dzień.
18. Eliminowanie zachowań agresywnych i przemocy wśród młodzieży.
19. Kształtowanie odpowiedzialności za słowa i czyny.
20. Niemodne słowa?: OJCZYZNA, PATRIOTYZM, HONOR, POLAK, UCZCIWOŚĆ, CZŁOWIECZEŃSTWO.
21. Źródła informacji naukowej.
22. W jaki sposób dbać o higienę ciała i umysłu?
23. Źródła zagrożeń dla zdrowia i życia współczesnego człowieka.
24. Anoreksja, bulimia – skutki i profilaktyka.
25. Zapobieganie samobójstwom wśród młodzieży.
26. Aktywność fizyczna a sposób żywienia.

Klasa III

1. Przypomnienie treści dokumentów regulujących pracę szkoły. Prawa i obowiązki ucznia. Zasady oceniania pracy ucznia w szkole.
2. Zasady nowej matury. Deklaracje. Przedmioty do wyboru. Omówienie regulaminu matur.
3. Jak się uczyć? Techniki uczenia się.
4. Zaplanowanie nauki przepisem na sukces.
6. Stres – wróg zdających egzaminy. Jak się przed nimi uchronić?
7. W poszukiwaniu własnej tożsamości – człowiek w świecie kultury masowej.
8. Podstawy krytyki – jak krytykować, żeby uzyskać dobre efekty?
9. Kultura słowa na co dzień.
10. Wartości. Co dla mnie ważne teraz i w przyszłości?
11. Poznajemy siebie w aspekcie wyboru zawodu. Moja osobowość zawodowa.
12. Moja osobowość zawodowa.
13. Lokalny rynek pracy, instrumenty rynku pracy.
14. Człowiek – istota społeczna. O konsekwencjach i przywilejach przebywania w grupie.
15. Przygotowanie do dojrzałego prezentowania własnego systemu wartości (wierności sobie) przy jednoczesnym poszanowaniu praw człowieka, zasad tolerancji i demokracji.

16. Rozsądek czy uczucie? O dziwnych kolejach znajomości, przyjaźni, miłości i małżeństwa.
17. Dojrzałość do małżeństwa.
18. Problemy życia codziennego.
19. Koło wielorakiej inteligencji.
20. Opis bibliograficzny w bibliografii załącznikowej (opis książki, artykułu) – zasady.
21. Wyobrażenia a rzeczywistość– samoocena, obraz ciała, rola mediów.

Klasa IV

1. Dokąd zmierzamy ? Rola wykształcenia w planowaniu rozwoju osobistego.
2. Moda na dobre wykształcenie – "wyścig szczurów".
3. Kształcenie i samokształcenie, ich związek ze zdolnościami , zainteresowaniami i rozwojem osobistym.
4. Studia jako etap rozwoju a nie ostateczny efekt.
5. Moje plany życiowe – nauka, rodzina, praca. Wyznaczanie długoterminowych celów.
6. Pierwsze podsumowanie- TO UMIEM i POTRAFIĘ .
7. Praca twórcza i odtwórcza a satysfakcja osobista
8. Pasja a sukces zawodowy.
9. Kariera czy rodzina ? Czy umiesz dokonać wyboru.
10. Co to znaczy być dojrzałym. Dojrzałość psychiczna, fizyczna, emocjonalna i społeczna.
11. Ukazywanie konsekwencji zachowań wobec innych. Rekompensowanie wyrządzonych krzywd.
12. Bycie dojrzałym to " wolność OD" czy " wolność DO" czegoś.
13. Własny STYL a nakazy mody.
14. Wpływ reklam i środków masowego przekazu na dokonywanie wyborów.
15. Polska emancypacja. Rola kobiet w życiu zawodowym, rodzinnym i społecznym.
16. Demokracja w "polskim" wydaniu, fikcja czy szkoła życia.
17. Ludzie starsi i sprawni inaczej – okazywanie szacunku, pomocy i tolerancji dla ich słabości.
18. Alienacja człowieka we współczesnym świecie.
19. Współczesne zagrożenia ekologiczne, cywilizacyjne, ekonomiczne, polityczne i kulturowe.
20. Rola stowarzyszeń charytatywnych i wolontariatu w pomaganiu ludziom chorym, biednym, starszym, uchodźcom.
21. Kształcenie umiejętności dawania z siebie innym. Wolontariat.

22. Radzenie sobie z przedmaturalnym stresem.
23. Lekcja z cyklu " POLECAM" - ostatnio przeczytaną książkę, obejrzany film, program TV, koncert itp.

Pozostałe godziny wychowawcze są przeznaczone na udział w imprezach szkolnych, organizowanie uroczystości klasowych, wyjścia do kina, wyjazdy do teatru itp.

2) Realizacja celów przez pedagoga szkolnego:

a) Rozpoznanie i zaspokojenie potrzeb młodzieży zaczynającej naukę w szkole:

- warsztaty integracyjne,
- zapoznanie z podstawowymi technikami kontaktów z ludźmi – godziny wychowawcze,
- diagnozowanie zespołu klasowego - godziny wychowawcze,
- konsultacje, rozmowy indywidualne.

b) Realizacja programu profilaktyki szkoły:

- prowadzenie akcji informacyjnej na temat uzależnień,
- organizacja konkursów na temat uzależnień,
- udział w projektach promujących zdrowy tryb życia,
- zajęcia na temat przemocy w rodzinie, zapoznanie z procedurą "Niebieskiej karty",
- indywidualne konsultacje dla uczniów.

c) Monitorowanie realizacji obowiązku szkolnego:

- dokonywanie okresowej analizy frekwencji uczniów,
- bieżące interweniowanie w przypadku uchylania się od obowiązku nauki,
- analizowanie sytuacji wychowawczej w klasach na posiedzeniach zespołu wychowawczego.

d) Organizowanie pomocy uczniom znajdującym się w trudnej sytuacji:

- indywidualne rozmowy i wywiady z młodzieżą i rodzicami na temat trudnej sytuacji osobistej,
- pomoc uczniom znajdującym się w trudnej sytuacji np. materialnej - stypendia, zwolnienia ze stałych opłat,
- organizowanie wsparcia dla młodzieży przy pomocy Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej,

- monitorowanie sytuacji uczniów z kłopotami zdrowotnymi (choroby przewlekłe).
- e) **Udzielanie i organizowanie pomocy** młodzieży w prawidłowym wyborze zawodu i dalszego kształcenia, organizowanie spotkań z przedstawicielami różnych placówek doradczych - Powiatowy Urząd Pracy, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna.
- Udzielanie indywidualnych porad dla młodzieży. Indywidualne kierowanie na przeprowadzanie testów predyspozycji przez PPP.

5. ADRESACI I REALIZATORZU PROGRAMU

Adresatami niniejszego programu są:

- wszyscy uczniowie naszej szkoły,
- rodzice/opiekunowie prawni- w pierwszym rzędzie odpowiedzialni za wychowanie swego dziecka-naszego ucznia,
- nauczyciele, którzy jednocześnie pełnią rolę realizatorów tego programu.

Współodpowiedzialni za wszechstronny rozwój osobowości ucznia są wszyscy uczestnicy programu.

1) Dyrektor szkoły:

- a) stwarza warunki dla realizacji procesu wychowawczego w szkole,
- b) sprawuje opiekę nad uczniami oraz stwarza warunki harmonijnego rozwoju psychofizycznego poprzez aktywne działania prozdrowotne, dba o prawidłowy poziom pracy wychowawczej i opiekuńczej szkoły,
- c) inspiruje nauczycieli do poprawy istniejących lub wdrożenia nowych rozwiązań w procesie kształcenia, przy zastosowaniu innowacyjnych działań programowych, organizacyjnych lub metodycznych, których celem jest rozwijanie kompetencji kluczowych uczniów,
- d) współpracuje z zespołem wychowawców, pedagogiem oraz samorządem Uczniowskim, wspomaga nauczycieli w realizacji działań.
- e) Nadzoruje zgodność działania szkoły ze statutem, w tym dba o przestrzeganie zasad oceniania, praw uczniów, kompetencji organów szkoły.

2) Nauczyciele:

- a) Oddziałują wychowawczo na uczniów niezależnie od przypisanych im funkcji dydaktycznych.
- b) Wspierają swoją postawą i działaniami pedagogicznymi rozwój psychofizyczny uczniów, ich zdolności i zainteresowania.
- c) Inspirują uczniów do twórczych poszukiwań, aktywności i samodzielności.
- d) Dążą w swojej pracy do integracji zespołu klasowego, angażując w życie klasy wszystkich uczniów.
- e) Aktywizują uczniów w trakcie lekcji, inspirują pracę zespołową, stosują różne metody dydaktyczne.
- f) Podejmują systematyczne wysiłki zmierzające do wytworzenia właściwej atmosfery w czasie zajęć, rozwiązują bieżące problemy dydaktyczne i wychowawcze we współpracy z rodzicami, wychowawcami, pedagogiem szkolnym.
- g) Wspólnie z pedagogiem zabiegają o różne formy pomocy wychowawczej, dostosowują wymagania edukacyjne do specyficznych potrzeb ucznia.
- h) Realizują w toku pracy wychowawczej treści i cele programu wychowawczo-profilaktycznego.

3) Wychowawca klasy:

- a) Dbą o poczucie bezpieczeństwa i akceptację ucznia w klasie.
- b) Zapoznaje uczniów i ich rodziców z podstawowymi dokumentami regulującymi życie Szkoły.
- c) Doskonali umiejętność klarownego tłumaczenia zagadnień naukowych.
- d) Oferuje uwagę i pomoc młodzieży pochodzącej z rodzin wymagających wsparcia.
- e) Wspiera rozwój uczniów.
- f) Opracowuje i realizuje Program Wychowawczo-Profilaktyczny.
- g) Koordynuje pracę wychowawczo-profilaktyczną w zespole klasowym.
- h) We współpracy z pedagogiem szkolnym informuje rodziców o proponowanych formach pomocy psychologiczno-pedagogicznej.
- i) Inspiruje pracę zespołową w klasie, integrują i kierują zespołem klasowym.
- j) Współpracuje z rodzicami- włączają rodziców w sprawy programowe i organizacyjne klasy.
- k) Współpracuje z dyrekcją szkoły, pedagogiem szkolnym, pielęgniarką szkolną.

4) Rodzice:

- a) Mają prawo do wychowywania zgodnie z własnymi przekonaniami religijnymi i moralnymi, jeśli nie są one w sprzeczności z prawami dziecka.
- b) Wspierają dziecko w jego poczynaniach i zapewniają poczucie bezpieczeństwa.
- c) Wspierają wychowawców i nauczycieli w podejmowanych przez nich działaniach, służą wiedzą, doświadczeniem i pomocą.
- d) Aktywnie uczestniczą w życiu szkoły.
- e) Znają i akceptują Program Wychowawczo-Profilaktyczny Liceum.

5) Uczniowie, Samorząd Uczniowski:

- a) przestrzegają Szkolnego Kodeksu Postępowania Ucznia,
- b) współorganizują imprezy i akcje szkolne,
- c) znają i przestrzegają norm zachowania obowiązujących członków społeczności szkolnej,
- d) akceptują innych uczniów i szanują ich prawa, wydają opinie w przypadku przyznawanych kar zgodnie ze Statutem Szkoły,
- e) współtworzą społeczność szkolną i wykorzystują swe prawo do samorządności,
- f) kierują swym rozwojem i stają się coraz bardziej samodzielni,
- g) prowadzą zdrowy tryb życia i dbają o swoje środowisko,
- h) mają szacunek do kultury, języka i tradycji narodowej,
- i) uczestniczą w opiniowaniu dokumentów szkolnych (Statut Szkoły, Szkolny Program Wychowawczo-Profilaktyczny itp.).

6) Pielęgniarka szkolna:

- a) dokonuje profilaktycznych badań bilansowych - przesiewowych stanu zdrowia uczniów,
- b) prowadzi zajęcia z uczniami na temat zdrowego stylu życia, profilaktyki uzależnień, radzenia sobie ze stresem, HIV/AIDS,
- c) realizuje programy zdrowotne,
- d) propaguje informacje dotyczące profilaktyki chorób.

7) Pracownicy szkoły:

Każdy pracownik szkoły jest zobowiązany czuwać nad prawidłowym stylem spędzania przerw międzylekcyjnych przez uczniów, np. przestrzegać zakazu palenia papierosów oraz informować wychowawcę klasy lub nauczyciela dyżurującego o pozytywnych lub negatywnych zachowaniach uczniów, zgłaszać zaobserwowane sytuacje i usterki naruszające bezpieczeństwo.

6. FORMY REALIZACJI ZADAŃ:

W zakresie wszechstronnego rozwoju osobowy ucznia w wymiarze:

1) Społecznym

- a) Kształtowanie szacunku do pracy przez pracę i inicjatywność.
- b) Praca Samorządu Uczniowskiego i samorządów klasowych.
- c) Organizacja pomocy koleżeńskiej.
- d) Regulamin zachowania się uczniów w szkole.
- e) Wycieczki przedmiotowe.
- f) Międzyszkolny Klub Wolontariuszy „Amicus”.
- g) Udział w programie „Sztuka Wyboru”.

2) Intelktualnym

- a) Realizacja programów nauczania.
- b) Przedmiotowe konkursy wewnątrzszkolne, konkursy międzyszkolne.
- c) Koła zainteresowań.
- d) Indywidualna praca z uczniem zdolnym.
- e) Dostosowanie wymagań do możliwości ucznia.

3) Psychicznym:

- a) Przeciwdziałanie patologii społecznej- spotkania z funkcjonariuszami policji, specjalistami, realizacja programów profilaktycznych: „ARS czyli jak dbać o miłość”, „Antymina- nie daj się wysterować na minę”, „NOE”.

4) Zdrowotnym

- a) Zawody sportowe szkolne, międzyszkolne, na różnych szczeblach.
- b) Wycieczki klasowe.
- c) Działania profilaktyczne.
- d) Działania DKMS- zostać potencjalnym dawcą komórek macierzystych.

5) Moralnym

- a) Realizacja programu przeciwdziałania agresji słownej.
- b) Spotkania wigilijne.
- c) Zbiórka niezbędnych rzeczy do schroniska dla psów.

6) Estetycznym:

- a) Organizacja konkursów artystycznych.
- b) Dbłość o higienę i strój.
- c) Poszanowanie cudzej własności.

7. PRZYJĘTE ZADANIA I CELE SZCZEGÓŁOWE PROGRAMU

ZADANIA SZKOŁY	CELE SZCZEGÓŁOWE	SPOSOBY REALIZACJI	OSOBY ODPOWIEDZIALNE
SFERA SPOŁECZNA			
I. Ukształtowanie u uczniów postaw warunkujących odpowiednie funkcjonowanie w klasie, rodzinie i społeczności lokalnej.	1. Rozwijanie samorządności uczniów, uczenie zasad demokracji.	- udział uczniów w pracach Samorządu Szkolnego i klasowego oraz w procesie planowania pracy klasy, szkoły;	Opiekun Samorządu Uczniowskiego
	2. Poznanie i respektowanie praw i obowiązków ucznia oraz innych zasad obowiązujących w szkole.	- zapoznanie uczniów ze Statutem Szkoły oraz regulaminami w niej obowiązującymi;	Wychowawcy, nauczyciele
	3. Rozwijanie umiejętności nawiązywania, podtrzymywania przyjaźni oraz wzmacnianie więzi z rówieśnikami i nauczycielami.	- przeprowadzanie zajęć integracyjnych, lekcji wychowawczych, organizowanie wycieczek integracyjnych;	Pedagog, wychowawcy
	4. Uczenie działania zespołowego, tworzenie klimatu dialogu i efektywnej współpracy, umiejętności słuchania innych i rozumienia ich poglądów.	- organizowanie warsztatów z zakresu komunikacji społecznej, pracy w zespole, funkcjonowania wśród innych; przeprowadzanie na lekcjach wychowawczych analizy sytuacji problemowych i możliwości ich konstruktywnego rozwiązania;	Pedagog, wychowawcy
	5. Podniesienie znajomości i przestrzegania zasad dobrego zachowania – „savoir- vivre”.	- organizowanie zajęć „Savoir-vivre na co dzień”	Wychowawcy pedagog
	6. Kształtowanie aktywnej postawy wobec przyszłej pracy zawodowej oraz wymagań rynku pracy;	- zajęcia z doradcą zawodowym	Doradca zawodowy,

	uczenie poszukiwania pracy, wypełniania dokumentów; przygotowanie do rozmowy kwalifikacyjnej.	- konsultacje indywidualne z pedagogiem;	Pedagog
II. Podwyższenie frekwencji na zajęciach lekcyjnych.	1. Systematyczna analiza frekwencji uczniów na zajęciach lekcyjnych oraz przyczyn nieobecności. 2. Zwiększenie współpracy z rodzicami w zakresie kontroli obowiązku szkolnego. 3. Zwiększenie motywacji do nauki i nieopuszczania zajęć lekcyjnych.	- kontrolowanie zapisów w dzienniku elektronicznym; przeprowadzanie lekcji wychowawczych poświęconych analizie frekwencji; - systematyczne informowanie rodziców o absencji uczniów, zwiększenie częstotliwości kontaktów z domem ucznia sprawiającego problemy wychowawcze i opuszczającego zajęcia lekcyjne; - przygotowanie zajęć ukazujących rolę edukacji w realizacji planów życiowych, stosowanie metod aktywizujących w nauczaniu;	Wychowawcy, pedagog Wychowawcy, pedagog Wychowawcy, pedagog, nauczyciele
III. Zapobieganie zachowaniom agresywnym i propagowanie zachowań akceptowanych społecznie.	1. Uświadamianie czym jest przemoc i agresja. 2. Uświadamianie uczniów o zagrożeniach związanych z użytkowaniem Internetu, w szczególności portali społecznościowych. 3. Wskazywanie sposobów zachowania się uczniów w szkole, domu oraz w miejscach publicznych. 4. Eliminowanie zachowań agresywnych i kształtowanie umiejętności nieagresywnego, asertywnego zachowania	- przeprowadzanie lekcji wychowawczych poświęconych tej tematyce, organizowanie warsztatów z pedagogiem lub specjalistami; - przeprowadzanie lekcji wychowawczych poświęconych tej tematyce, organizowanie warsztatów z pedagogiem lub specjalistami; - analizowanie dokumentacji szkolnej, organizowanie warsztatów z pedagogiem lub specjalistami; - przeprowadzanie lekcji wychowawczych poświęconych tej tematyce, organizowanie warsztatów z pedagogiem lub specjalistami	Wychowawcy, pedagog Wychowawcy, pedagog Wychowawcy, pedagog Wychowawcy, pedagog

	się w sytuacjach konfliktowych i problemowych		
IV. Zapobieganie popadania przez młodzież szkolną we współczesne formy uzależnień (uzależnienie od komputera i Internetu, fonoholizm).	<p>1. Wskazywanie sposobów umiejętnego zagospodarowania i aktywnego spędzania czasu wolnego jako alternatywy dla biernego spędzania czasu przy komputerze czy telefonie komórkowym z dostępem do Internetu.</p> <p>2. Wyposażenie uczniów i rodziców w wiedzę na temat współczesnych form uzależnień, niepokojących symptomów, oznak uzależnienia, zagrożeniach z nich wynikających oraz sposobów pomocy.</p> <p>3. Kształtowanie umiejętności refleksyjnego, celowego korzystania z elektronicznych nośników informacji.</p> <p>4. Wskazywanie sposobów radzenia sobie z własnymi problemami - także poprzez szukanie pomocy u osób zaufanych i specjalistów,</p>	<p>- propagowanie zachowań prozdrowotnych na lekcjach, przeprowadzanie lekcji wychowawczych poświęconych tej tematyce;</p> <p>- przeprowadzanie lekcji wychowawczych poświęconych tej tematyce, organizowanie spotkań z pedagogiem lub specjalistami;</p> <p>- przeprowadzanie lekcji wychowawczych poświęconych tej tematyce, organizowanie warsztatów z pedagogiem lub specjalistami;</p> <p>- przeprowadzanie lekcji wychowawczych poświęconych tej tematyce, organizowanie warsztatów z pedagogiem lub specjalistami;</p>	<p>Wychowawcy, nauczyciele</p> <p>Wychowawcy, pedagog, zaproszeni goście</p> <p>Wychowawcy, pedagog, zaproszeni goście</p> <p>Wychowawcy, pedagog, zaproszeni goście</p>
V. Kształtowanie postawy szacunku wobec środowiska naturalnego.	<p>1. Przybliżenie uczniom problematyki konieczności ochrony środowiska naturalnego.</p> <p>2. Ukazanie wpływu codziennych czynności i zachowań na stan środowiska naturalnego.</p> <p>3. Uwrażliwienie na</p>	<p>- przeprowadzanie lekcji wychowawczych poświęconych tej tematyce;</p> <p>- przeprowadzanie lekcji wychowawczych poświęconych tej tematyce, organizowanie akcji, np. Dzień Ziemi, sprzątanie świata, zbiórka surowców wtórnych (baterie);</p> <p>- przeprowadzanie lekcji</p>	<p>Wychowawcy</p> <p>Wychowawcy, opiekun Samorządu Uczniowskiego</p> <p>Wychowawcy</p>

	związek degradacji środowiska ze zdrowiem człowieka.	wychowawczych poświęconych tej tematyce;	
SFERA INTELEKTUALNA			
VI. Rozpoznanie i rozwijanie możliwości, uzdolnień i zainteresowań uczniów.	1. Diagnozowanie trudności w nauce, dostosowanie wymagań do możliwości indywidualnych uczniów.	- przeprowadzanie w klasach diagnoz i ankiet wstępnych, obserwacje podczas bieżącej pracy,	Nauczyciele, wychowawcy, pedagog
	2. Rozwijanie zainteresowań i zdolności uczniów.	- prowadzenie kół wyrównawczych, budowanie motywacji do nauki, zorganizowanie pomocy koleżeńskiej. - przygotowanie propozycji zajęć w zespołach przedmiotowych, prowadzenie zajęć pozalekcyjnych, kół zainteresowań, warsztatów, konkursów, praca z uczniem wybitnie zdolnym, wyjścia do muzeum, teatru, na wystawy, udział w życiu kulturalnym miasta, przygotowanie programów artystycznych na uroczystości szkolne, prezentowanie talentów na forum szkoły.	Nauczyciele, wychowawcy
	3. Rozwijanie umiejętności rozpoznawanie własnych uzdolnień.	- przeprowadzenie zajęć z orientacji zawodowej (warsztaty zawodowe).	Pedagog, psycholog z PPP
	4. Podnoszenie efektów kształcenia poprzez uświadamianie wagi edukacji i wyników egzaminów zewnętrznych.	- przeprowadzanie lekcji wychowawczych poświęconych tej tematyce, szkolnych konkursów z nagrodami za najwyższą średnią i najlepszą frekwencję, analizowanie wyników egzaminu maturalnego oraz implementacja wniosków.	Nauczyciele, wychowawcy
VII. Wdrażanie ucznia do samodzielności.	1. Kształtowanie postawy twórczej.	- zorganizowanie Konkursu Piosenki Angielskiej, prowadzenie koła teatralnego.	Nauczyciele, Opiekun Szkolnego Koła Teatralnego

	<p>2. Kształcenie samodzielnego formułowania i wyrażania sądów.</p> <p>3. Uczenie planowania i dobrej organizacji własnej pracy.</p>	<p>- przeprowadzanie debat na lekcjach wychowawczych,</p> <p>- przeprowadzenie lekcji wychowawczych poświęconych tej tematyce, warsztatów na temat praktycznych sposobów zarządzania czasem.</p>	<p>Nauczyciele, wychowawcy</p> <p>Wychowawcy, pedagog szkolny</p>
SFERA MORALNA			
<p>VIII. Kształtowanie wychowanka reprezentującego właściwą postawę patriotyczną, moralną, kierującego się wartościami, dbającego o właściwy rozwój duchowy.</p>	<p>1. Kształtowanie szacunku do ludzi, wrażliwości na potrzeby drugiego człowieka, prawidłowe rozumienie wolności jednostki oparte na poszanowaniu osoby ludzkiej.</p> <p>2. Rozwój poszanowania dziedzictwa narodowego i kształtowanie świadomości narodowej. Wskazywanie autorytetów i wzorców moralnych.</p> <p>3. Poznanie kultury rodzimej, zaznajamianie z kulturą regionu.</p> <p>4. Wdrażanie w uniwersalny, zgodny z tradycją i kulturą, aprobowany przez społeczeństwo system wartości.</p> <p>5. Kształtowanie poczucia przynależności do grupy rówieśniczej i społeczności szkolnej.</p>	<p>- zachęcanie uczniów do udziału w działalności charytatywnej (WOŚP, Szlachetna Paczka, Akcja Honorowego Oddawania Krwi, Góra Grosza. DKMS), prowadzenie wolontariatu międzyszkolnego;</p> <p>- świętowanie rocznic i wydarzeń patriotycznych, przeprowadzanie lekcji wychowawczych na temat patriotyzmu, spotkania z ludźmi uznanymi za autorytety;</p> <p>- organizowanie wycieczek, tematycznych lekcji wychowawczych;</p> <p>- przeprowadzanie lekcji wychowawczych poświęconych tej tematyce;</p> <p>- przeprowadzenie lekcji wychowawczych na temat historii szkoły, jej patrona oraz tradycji z nią związanych; organizowanie imprez na rzecz szkoły;</p>	<p>Wychowawcy, nauczyciele, , pedagog, pielęgniarka szkolna, opiekun Samorządu Uczniowskiego</p> <p>Wychowawcy, nauczyciele</p> <p>Wychowawcy, nauczyciele,</p> <p>Nauczyciele, wychowawcy</p> <p>Wychowawcy, nauczyciele historii</p>
<p>IX. Uczenie właściwego pojęcia tolerancji, odwagi w reagowaniu na niesprawiedliwość i krzywdę drugiego człowieka.</p>	<p>1. Poznanie dorobku kulturalnego Europy, świata, wykształcenie postawy tolerancji i szacunku dla innych narodów, kultur i religii.</p>	<p>- udział w programach międzynarodowych (AIESEC);</p>	<p>Nauczyciele języków obcych</p>

	<p>2. Kształtowanie postawy uczciwości i prawdomówności, wdrażanie do szanowania pracy własnej i innych.</p> <p>3. Wychowanie w duchu poszanowania godności drugiego człowieka, kształtowanie właściwych postaw w stosunku do osób niepełnosprawnych i starszych.</p> <p>4. Rozwijanie wrażliwości i nieobojętności na przejawy przemocy, zła i wulgarności.</p> <p>5. Rozwijanie u uczniów wrażliwości estetycznej.</p>	<p>- przeprowadzenie lekcji wychowawczych poświęconych tej tematyce;</p> <p>- organizacja spotkań z osobami niepełnosprawnymi;</p> <p>- przeprowadzenie lekcji wychowawczych poświęconych tej tematyce;</p> <p>- organizowanie spektakli teatralnych;</p>	<p>Wychowawcy, nauczyciele</p> <p>Wychowawcy</p> <p>Wychowawcy</p> <p>Nauczyciele j. polskiego</p>
<p>X. Kształtowanie właściwych postaw prozdrowotnych</p>	<p>1. Promowanie zdrowego stylu życia, zasad zdrowego odżywiania oraz aktywnego spędzania czasu wolnego.</p> <p>2. Rozwijanie zainteresowań sportowych na rzecz własnego zdrowia, sprawności fizycznej poprzez uprawianie sportu i propagowanie aktywnych form wypoczynku.</p> <p>3. Dostarczanie wiedzy na temat chorób cywilizacyjnych w tym nowotworów.</p> <p>4. Wyposażenie uczniów w podstawowe wiadomości na temat stresu i jego wpływu na organizm młodego człowieka oraz wskazywanie sposobów radzenia sobie w zaistniałych sytuacjach stresowych.</p>	<p>- przeprowadzanie lekcji wychowawczych poświęconych tej tematyce, pogadanek, spotkań ze specjalistami;</p> <p>- prowadzenie kół sportowych, organizacja Szkolnego Dnia Sportu;</p> <p>- organizowanie spotkań ze specjalistami,</p> <p>- przeprowadzanie lekcji wychowawczych poświęconych tej tematyce, organizowanie warsztatów antystresowych, porady pedagoga jak radzić sobie ze stresem;</p>	<p>Wychowawcy, zaproszeni goście</p> <p>Nauczyciel WF</p> <p>Specjalista</p> <p>Psycholog z PPP, wychowawcy, pedagog</p>

	5. Wyposażenie uczniów w wiedzę na temat zaburzeń psychicznych, zaburzeń odżywiania.	- organizowanie Olimpiady Wiedzy o Zdrowiu Psychicznym;	Pedagog
XI. Dostarczanie rzetelnej wiedzy o zagrożeniach płynących ze stosowania środków uzależniających (palenie tytoniu, spożywanie alkoholu, używanie narkotyków oraz leków stosowanych jako środki psychoaktywne)	1. Propagowanie stylu życia wolnego od używek, uświadomienie uczniom negatywnego wpływu używek na zdrowie fizyczne i psychiczne oraz społeczne funkcjonowanie człowieka.	- przeprowadzanie lekcji wychowawczych poświęconych tej tematyce, organizowanie zajęć z pedagogiem szkolnym i specjalistami, ;	Wychowawcy, pedagog, zaproszeni goście
	2. Kształtowanie u uczniów umiejętności samokontroli i krytycznego myślenia przy podejmowaniu decyzji w trudnych sytuacjach, wskazywanie sposobów radzenia sobie z własnymi problemami - także poprzez szukanie pomocy u osób zaufanych i specjalistów.	- przeprowadzanie lekcji wychowawczych poświęconych tej tematyce, organizowanie zajęć z pedagogiem szkolnym i specjalistami z PPP oraz wykładu o uzależnieniach behawioralnych;	Wychowawcy, pedagog, psycholog z PPP,
	3. Wyposażenie uczniów i rodziców w wiedzę o rodzajach środków odurzających, objawach ich zażywania, zagrożeniach z nich wynikających oraz sposobach pomocy.	- przeprowadzanie lekcji wychowawczych poświęconych tej tematyce, organizowanie wykładów dotyczących dopalaczy, udział młodzieży w programie „Ars, czyli jak dbać o miłość”, „Sztuka wyboru”, „Antymina”, organizowanie pedagogizacji rodziców;	Wychowawcy, zaproszeni goście, pedagog
	4. Dostarczenie uczniom i rodzicom wiedzy na temat odpowiedzialności prawnej, konsekwencji używania i posiadania narkotyków oraz konsekwencji prawnych związanych z naruszeniem przepisów ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii.	- przeprowadzanie lekcji wychowawczych poświęconych tej tematyce, organizowanie spotkań z pedagogiem szkolnym, specjalistami oraz przedstawicielami policji, organizowanie wykładu dla klas I prowadzonych przez przedstawicieli Policji ;	Wychowawcy, pedagog, zaproszeni goście
	5. Informowanie uczniów		

	i ich rodziców o obowiązujących procedurach postępowania nauczycieli i wychowawców oraz o metodach współpracy szkoły z Policją w sytuacjach zagrożenia narkomanią	- organizowanie spotkań z dyrektorem szkoły, pedagogiem oraz przedstawicielami policji	Dyrektor, wychowawcy, pedagog
SFERA EMOCJONALNA			
XII. Ukształtowanie młodego człowieka dojrzałego emocjonalnie, wrażliwego, opanowującego swoje emocje w różnych sytuacjach życiowych.	1. Nabywanie świadomości własnych słabych i mocnych stron, kształtowanie samoakceptacji, budowanie poczucia własnej wartości. 2. Kształtowanie właściwego reagowania na krytykę, opinię i sugestie innych, rozwijanie umiejętności wyrażania swoich opinii, myśli i odczuć. 3. Rozwijanie umiejętności nazywania i rozpoznawania swoich emocji i uczuć, doskonalenie umiejętności kierowania emocjami.	- przeprowadzanie lekcji wychowawczych poświęconych tej tematyce, organizowanie warsztatów z pedagogiem lub specjalistami; - przeprowadzanie lekcji wychowawczych z elementami debaty, organizowanie warsztatów z pedagogiem lub specjalistami; - przeprowadzanie lekcji wychowawczych poświęconych tej tematyce, organizowanie warsztatów z pedagogiem lub specjalistami;	Wychowawcy, pedagog, zaproszeni goście Wychowawcy, pedagog, zaproszeni goście Wychowawcy, pedagog, zaproszeni goście

8. EWALUACJA PROGRAMU

- 1) Program Wychowawczo-Profilaktyczny nie jest dokumentem zamkniętym, może ulegać zmianom wraz ze zmieniającą się rzeczywistością wychowawczą szkoły. Analiza jego skuteczności będzie polegać na bieżącym monitorowaniu oraz corocznie dokonywanej ewaluacji. Okresowego podsumowania efektywności działań wychowawczo-profilaktycznych dokonuje w obrębie zespołu klasowego wychowawca, a do oceny całokształtu tych oddziaływań, powołany przez dyrektora szkoły, zespół ds. ewaluacji programu wychowawczo-profilaktycznego. Wyniki ewaluacji są jawne i prezentowane w postaci raportu. Z jego skróconą wersją dyrektor zapoznaje Radę Pedagogiczną, Radę Rodziców oraz przedstawicieli Samorządu Uczniowskiego.

- 2) Ewaluacja będzie prowadzona poprzez:
 - a) obserwacje zachowań uczniów,
 - b) analizę dokumentacji,
 - c) przeprowadzenie ankiet wśród uczniów, nauczycieli i rodziców,
 - d) rozmowy z rodzicami,
 - e) wymianę spostrzeżeń w zespołach wychowawców i nauczycieli.

9. POSTANOWIENIA KOŃCOWE

- 1) Program Wychowawczo-Profilaktyczny przygotowuje i uchwała Rada Pedagogiczna po konsultacji z Radą Rodziców i Samorządem Uczniowskim.
- 2) Po zakończeniu każdego roku szkolnego następuje weryfikacja Programu Wychowawczo-Profilaktycznego.
- 3) Wszelkich zmian w Programie Wychowawczo-Profilaktycznym, w formie uchwalania Programu Wychowawczo-Profilaktycznego na bieżący rok szkolny, dokonuje z początkiem każdego roku szkolnego Rada Pedagogiczna.
- 4) Program Wychowawczo-Profilaktyczny wchodzi w życie z dniem jego uchwalenia.